

การพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้กิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง

The Development of Desirable Characteristic in Public Consciousness of Art Education Students by Using Thai Mural Painting Group Activity

Received: 2 July 2023

Revised: 2 October 2023

Accepted: 9 October 2023

อัจฉรา หนูใหม่¹

Audchara Numai

ณัฐกาญจน์ อนันทรานัน^{1*}

Nattakarn Anantrawan

จูลดิษฐ์ อุปฮาด¹

Junladit Obpahat

ภัทรพงษ์ ไชยเชษฐ¹

Pattarapong Chiyachet

ไกรฤกษ์ แสงผล¹

Kraileak Swangpon

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา 2) ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษากลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ 1) รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง 2) แบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ 4 ด้าน คือ (1) ด้านการช่วยเหลือส่วนรวม (2) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (3) ด้านการเคารพสิทธิของส่วนรวม (4) ด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม วิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง ประกอบด้วยแผนการจัดการกิจกรรม 3 ระยะคือ ระยะต้นน้ำ (เตรียมความพร้อม) ระยะกลางน้ำ (การดำเนินงาน) และระยะปลายน้ำ (สรุปและถอดบทเรียน) ตามกระบวนการ PDCA มีองค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ (1) การจัดสิ่งแวดล้อมตามเงื่อนไข (2) การวางแผนดำเนินงานที่ยืดหยุ่น และ (3) การเตรียมพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ 2) คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.29$, $S = 0.67$) โดยมีคะแนนคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ; กิจกรรมกลุ่ม; จิตรกรรมฝาผนัง; นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา

¹ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

* Corresponding author, E-mail: nattakarn.ana@lru.ac.th

Abstract

This research aims 1) to develop a Thai mural painting group activity model to develop the public consciousness character of Art Education students 2) to study the results of the development of public consciousness character of Art Education students. The target group consisted of 20 students in the Department of Art Education, Faculty of Education, Loei Rajabhat University. The instruments of this study were 1) Thai mural painting group activity model 2) Measurement form for the desirable characteristics of public consciousness 4 aspects; (1) Public assistance (2) Public responsibility (3) Respect of public rights (4) Preservation of public things. Analyze data from statistics: percentage, mean, and standard deviation. T-test and qualitative content analysis. The findings of the study were as follows: 1) the of the Thai mural painting group model consisted of an activity plan of 3 phases: the upstream phase (preparation), the midstream phase (operation), and the downstream phase (summary and lesson learned), implementation of the PDCA process, there were (1) the conditional environment (2) flexible operational planning and (3) preparation of materials. 2) Public consciousness character of art education students after participating in Thai mural painting group activities were at the highest level ($M=4.29$, $S=0.67$). The score after participating in the activity was higher than before at a statistically significant level of .05.

Keywords: Public consciousness; Group activities; Thai mural Painting; Art Education Students

---

¹ Department of Art Education, Faculty of Education, Loei Rajabhat University

* Corresponding author, E-mail: nattakarn.ana@lru.ac.th

บทนำ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 (กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565) ได้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ไว้ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) ด้านจริยธรรม (Ethics) และด้านลักษณะบุคคล (Character) ประกอบข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ที่มุ่งเน้นให้ครู เป็นผู้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นที่น่าเชื่อถือแก่ผู้รับบริการและสังคม สร้างเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพในด้านจรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพครู ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนร่วมวิชาชีพ สร้างความสามัคคี และด้านจรรยาบรรณต่อสังคม ต้องเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตนทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น ในการผลิตบัณฑิตครูจึงต้องมุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ คู่คุณธรรม เป็นที่ต้องการของสังคม นอกจากการให้ทักษะความรู้ด้านการสอน นักศึกษายังต้องได้รับการบ่มเพาะด้านคุณธรรมจริยธรรมการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญ ในการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลที่ให้พร้อมสำหรับการเข้าสู่วิชาชีพครู ตามที่สุนีย์ นิ้มกลาง และประยุทธ ไทยธานี (2565) นำเสนอว่า จิตสาธารณะ คือ การตระหนักถึงส่วนรวม ความต้องการช่วยเหลือสังคม รับผิดชอบต่อหน้าที่ตัวเองและรวมถึงการเคารพสิทธิของ ผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการทำจะเป็นผู้มีจิตสาธารณะต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากไม่มีเนื้อหาวิชาที่นำมาสอนโดยตรง สอดคล้องกับที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (2561) ที่ได้นำเสนอแผนงานยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) ในด้านการผลิตและพัฒนาครู ที่ได้กำหนดอัตลักษณ์บัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏไว้ว่า บัณฑิตครู คือ ผู้มีจิตวิญญาณความเป็นครู สมบูรณ์พร้อมด้วยคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 4 ประการคือ 1) มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง 3) มีงานทำ มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองดี มีระเบียบวินัย

นักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ต้องเรียนวิชาชีพครู วิชาเฉพาะด้านทางศิลปะ เพื่อที่จะสามารถบูรณาการความรู้ และทักษะการสอน ทักษะทางศิลปะและสุนทรียะ นำไปสู่การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้มีสมรรถนะในวิชาชีพครูศิลปะ นักศึกษาศิลปะจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านจิตสาธารณะผ่านการบ่มเพาะจิตวิญญาณครูด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สาขาวิชาได้กำหนดขึ้น การพัฒนานักศึกษาศิลปะให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบวิชาชีพครู การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่สามารถพัฒนาในด้านนี้ได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยพัฒนานักศึกษาศิลปะได้นำทักษะความรู้ไปบริการวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อสร้างประสบการณ์และปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา นอกจากนี้กิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะช่วยให้นักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

การส่งเสริมจิตสาธารณะให้กับนักศึกษาผ่านกระบวนการกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังเป็นการบูรณาการองค์ความรู้ในรายวิชาจิตรกรรมและวิชาศิลปะไทยไปสู่การสร้างจิตสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมอนุรักษ์และสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมให้กับท้องถิ่น ซึ่งกิจกรรมกลุ่มการวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง มีความยากและต้องใช้ความประณีตในการทำงาน เพื่อให้งานสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด จึงต้องต้องใช้คนจำนวนมาก และต้องมีการบริหารจัดการวางแผน การทำงานที่ชัดเจนตามพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ การทำงานเป็นกลุ่มนั้น

จึงมีความสำคัญอย่างมากในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์กิจกรรมฝึมน้อง ต้องอาศัยการทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้กิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมนั้นสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามที่ วรรณษา เฉลิมชัย และคณะ (2563) กล่าวว่า การทำงานเป็นทีม เป็นหนึ่งในทักษะทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ช่วยกันระดมความคิดเห็นในการทำงานร่วมกับผู้อื่น กระตุ้นให้เกิดการใช้ความคิดสร้างสรรค์ มีการตัดสินใจที่รวดเร็วและเหมาะสมมากขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทีม ได้พัฒนาตนเองผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และรู้สึกมีกำลังใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ มากกว่าการทำงานเพียงลำพัง

จากความสำคัญและจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักศึกษาให้เป็นครูศิลปะที่มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ในอนาคต รวมถึงการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนได้อย่างครูมืออาชีพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะได้นำกลุ่มนักศึกษาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีส่วนร่วมการรับใช้สังคมเป็นการพัฒนาจิตสาธารณะ มีการลงมือปฏิบัติและเชื่อมโยงกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่บูรณาการความรู้สู่ชุมชนด้วย โดยใช้กิจกรรมการวาดจิตรกรรมไทยให้กับชุมชนบ้านวังผา ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม จังหวัดเลย ซึ่งสาขาวิชาศิลปศึกษาได้จัดโครงการบริการชุมชนทุกปี ในชื่อโครงการค่ายอาสาศิลปะเพื่อศาสนา ดังนั้นจึงได้นำกิจกรรมการวาดภาพจิตรกรรมไทยเป็นกิจกรรมที่จะใช้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ตามหลักการเรียนรู้แบบรับใช้สังคมและการเรียนรู้การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เสริมสร้างคุณลักษณะนิสัยอันดีให้กับตนเอง เพื่อเป็นรูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นคนดีในสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝึมน้อง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝึมน้อง

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 -4 ที่ผ่านการเรียนวิชาศิลปะไทยและวิชาจิตรกรรมมาแล้ว จำนวน 20 คน

2. ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝึมน้องของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 1) ด้านการช่วยเหลือส่วนรวม 2) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) ด้านการเคารพสิทธิส่วนรวม 4) ด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มและการวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังและสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา และผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม 3 องค์ประกอบ คือ การจัดสิ่งแวดล้อมตามเงื่อนไข การวางแผนดำเนินงานที่ยืดหยุ่นและการเตรียมพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม 5 สัปดาห์ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะต้นน้ำ ระยะกลางน้ำ และระยะปลายน้ำ มีรูปแบบการดำเนินงานเป็นไปตามกระบวนการ PDCA

3.2 การศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) เพื่อวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น 20 ข้อ ได้แก่ 1) ด้านการช่วยเหลือส่วนรวม 2) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) ด้านการเคารพสิทธิส่วนรวม 4) ด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ศึกษาบริบท และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่มการวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง
- 2) สัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 5 คน และอาจารย์ จำนวน 5 คน เพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหา และอุปสรรคในการมีจิตสาธารณะ
- 3) นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลเบื้องต้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา
- 4) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ และมาพัฒนาโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา
- 5) พัฒนารูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบรูปแบบกิจกรรม และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบกิจกรรมตามข้อเสนอแนะ
- 6) นำรูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขในขั้นตอนที่ผ่านมาแล้ว นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระยะที่ 2 ศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา กลุ่มเป้าหมาย 20 คน โดยใช้รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทย ฝาผนัง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ one group pretest-posttest design ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบวัด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรม

1) ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมจิตสาธารณะโดยใช้กิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทย ฝาผนัง ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการวิจัย ใช้เวลาในการทดลองใช้ จำนวน 6 ชั่วโมง ไม่รวม การทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

2) ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบประเมินก่อนทำกิจกรรม

3) ดำเนินการทดลองโดยกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมตามรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการควบคุมและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ออกแบบไว้

4) ให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบประเมินทันทีหลังทำกิจกรรมสุดท้ายเสร็จ จากนั้น นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมทดสอบทางสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา มีองค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรม คือ การจัดสิ่งแวดล้อมตามเงื่อนไข การวางแผนดำเนินงานที่ยืดหยุ่น และการเตรียมพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การจัดสิ่งแวดล้อมตามเงื่อนไข ควรจัดสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามสภาพที่กำหนด ตามเงื่อนไข หากไม่สามารถดำเนินการได้ ควรปรับเปลี่ยนให้มีสภาพใกล้เคียงมากที่สุด และคงไว้ซึ่งหลักวิธีการ จัดสภาพแวดล้อมจริงและดำเนินการจัดกิจกรรมที่มีผลต่อความคิด ทศนคติ และระวังเรื่องที่เกี่ยวข้อง ต่อความรู้สึก ทั้งผู้เรียนและผู้สอนอาจจะต้องใช้ระยะเวลา และนักศึกษาแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งทาง สภาพร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงความสามารถในการพัฒนาตนเอง

2) การวางแผนดำเนินงานที่ยืดหยุ่นแผนกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนได้ ตามบริบทหรือสภาพแวดล้อมการปฏิบัติกิจกรรมนอกสถานที่ ผู้สอนสามารถกำหนดสถานที่ที่เหมาะสม โดยคงไว้ซึ่งหลักการบำเพ็ญประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ย่อยของแผนการเรียนรู้ สิ่งสำคัญควรเน้นให้นักศึกษา ได้ต่อยอดการบำเพ็ญประโยชน์นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมสามารถ ยืดหยุ่นระยะเวลาได้ตามสถานการณ์ ด้านผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและควบคุมกระบวนการจัดกิจกรรม แต่ละแผนการเรียนรู้ สามารถปรับเปลี่ยนเป็นวิทยาการตามวัตถุประสงค์ในแผนการเรียนรู้ย่อยๆ นั้นได้

3) การเตรียมพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ ผู้สอนมีหน้าที่เตรียมให้พร้อมก่อนจัดกิจกรรมเสมอ หรือวางแผนการจัดเตรียมอุปกรณ์ร่วมกับนักศึกษา เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผนที่วางเอาไว้ และอยู่ภายใต้กรอบของระยะเวลาที่กำหนด

ภาพที่ 1 นักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาร่วมกับชุมชนในการทำกิจกรรมวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง ณ เจดีย์บ้านวังผา อำเภอปากชม จังหวัดเลย

การวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ดำเนินงานตามกระบวนการ PDCA รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา

กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา
ระยะต้นน้ำ: เตรียมความพร้อม		
ขั้นวางแผน (Plan) 1. ประชุมนิเทศ 2. ประชุมวางแผนการทำงาน การวาดภาพจิตรกรรมไทย 3. การแบ่งงานกันทำในแต่ละหน้าที่ตามความถนัด 4. เลือกหัวหน้ากลุ่มในหัวข้อที่ได้รับตามความถนัด โดยให้นักศึกษาเป็นคนเลือกเอง 5. นักศึกษาประชุมหารือกันในกลุ่มตามหัวข้อที่นักศึกษาต้องการวาด 6. สำรองพื้นที่ 7. ฝึกทักษะการวาดศิลปะเพิ่มเติม	1. เพื่อแบ่งหน้าที่ในการทำงาน อย่างเป็นระบบ งานจะได้เสร็จ ลุล่วงตามเป้าหมาย 2. นักศึกษาสามารถแสดง ความคิดเห็นตามหลัก ประชาธิปไตยในการเลือกกลุ่ม และเลือกหัวหน้ากลุ่ม 3. นักศึกษาได้พื้นที่ในการทำงาน ตามกลุ่มที่ตัวเองถนัด	2 สัปดาห์
กลางน้ำ: การดำเนินงาน		
ขั้นดำเนินการ (Do) 1. ประชุมงาน แบ่งหน้าที่ตามจำนวนนักศึกษาและ ความถนัดและมอบหมายรับผิดชอบค่ายอาสา 2. แบ่งกลุ่มในการวาดภาพจิตรกรรมไทย กลุ่มละ 5 คน ตามเนื้อหาที่จะวาด กลุ่มที่ 1 วาดเนื้อหาเกี่ยวกับบ้าน อาคารในงานจิตรกรรมไทย	1. เพื่อทบทวนแผนการดำเนินงาน 2. เพื่อดำเนินงานตามขั้นตอนและ รูปแบบที่วางแผนเอาไว้ 3. เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม	2 สัปดาห์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา
<p>กลุ่มที่ 2 วาดเหล่าสรรพสัตว์ในป่า รวมถึงต้นไม้ของงานจิตรกรรมไทย</p> <p>กลุ่มที่ 3 วาดเนื้อหาเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า ก้อนเมฆของงานจิตรกรรมไทย</p> <p>กลุ่มที่ 4 วาดภาพเกี่ยวกับสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร ตั้งแต่ทรงผนวชและพระกรณียกิจต่างๆ</p> <p>3. วางแผนรายรับรายจ่ายของกิจกรรม</p> <p>4. จัดงบประมาณของแต่ละกลุ่มเพื่อจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และติดต่อยานพาหนะสำหรับเดินทาง</p> <p>5. ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางเอาไว้</p> <p>ขั้นติดตามตรวจสอบขณะดำเนินงาน (Check)</p> <p>6. ประชุมติดตามความคืบหน้าในการทำงานในกลุ่มย่อยและภาพรวมทุกกลุ่ม ในทุกวันที่ทำกิจกรรม</p> <p>7. ตรวจสอบการทำงานและให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ของทุกฝ่ายงาน</p> <p>8. ประเมินนักศึกษาด้านจิตสาธารณะในการทำกิจกรรม</p>	<p>4. เพื่อสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน</p> <p>5. เพื่อฝึกฝนทักษะการวาดภาพจิตรกรรมไทย</p>	
ระยะปลายน้ำ: สรุปและถอดบทเรียน		
<p>ขั้นการปรับปรุงการดำเนินงานให้เหมาะสม (Act)</p> <p>1. ประชุมสรุปการดำเนินงาน สะท้อนปัญหา และข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไป</p> <p>2. ถอดบทเรียนจากการทำกิจกรรมร่วมกัน ในมิติด้านทักษะจิตรกรรมไทย การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม และการทำงานกิจกรรมกลุ่มที่ส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะ</p> <p>3. จัดทำเอกสารสรุปการดำเนินงานและรวบรวมเก็บไว้เพื่อใช้ในการจัดทำกิจกรรมครั้งต่อไป</p>	<p>1. เพื่อประเมินผลงานจิตรกรรมไทยของนักศึกษา</p> <p>2. เพื่อประเมินจิตสาธารณะของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>3. ถอดบทเรียนการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนากิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือและพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา</p>	1 สัปดาห์

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาศาขาศิลปศึกษา หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยผาผนัง จากการประเมินจิตสาธารณะ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการช่วยเหลือส่วนรวม 2) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) ด้านการเคารพสิทธิส่วนรวม 4) ด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลวิจัยจากการตอบแบบประเมิน 3 ส่วน คือ 1) การประเมินตนเอง 2) การประเมินโดยอาจารย์ 3) การประเมินโดยเพื่อน มีผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง

ด้าน ที่	ผู้ประเมิน									ค่าเฉลี่ยรวม		
	ประเมินตนเอง			อาจารย์			เพื่อน					
	M	S	ร้อยละ	M	S	ร้อยละ	M	S	ร้อยละ	M	S	ร้อยละ
1	4.33	0.70	86.60	4.25	0.71	85.00	4.37	0.61	87.40	4.32	0.67	86.33
2	4.30	0.72	86.00	4.30	0.73	86.00	4.40	0.51	88.00	4.33	0.65	86.67
3	4.30	0.78	86.00	4.36	0.74	87.20	4.39	0.54	87.80	4.35	0.69	87.00
4	4.05	0.68	81.00	4.10	0.73	82.00	4.30	0.59	86.00	4.15	0.67	83.00
รวม	4.25	0.71	85.00	4.25	0.73	86.00	4.36	0.56	87.20	4.29	0.67	85.73

หมายเหตุ : M แทนค่าเฉลี่ย, S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง อยู่ในระดับมาก (M=4.29, S=0.67) ซึ่งการประเมินโดยเพื่อน มีค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่าการประเมินตนเองและประเมินโดยอาจารย์ คือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (M=4.36, S=0.56) ในการประเมินรายด้านพบว่า ด้านที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิส่วนรวม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (M=4.35, S=0.69) รองลงมา คือ ด้านที่มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (M=4.33, S=0.65) ตามลำดับ

เมื่อนำคะแนนการประเมินก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมาเปรียบเทียบ พบว่านักศึกษามีคะแนนด้านจิตสาธารณะเพิ่มสูงขึ้นหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง ณ เจริญบ้านวังผา อำเภอปากชม จังหวัดเลย ตามตารางนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนรวมจากการประเมินตนเอง ประเมินโดยอาจารย์และประเมินโดยเพื่อน ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับหลังเข้ากิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	M	S
คะแนนสอบก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	20	300	150.65	8.28
คะแนนสอบหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	20	300	255.60	9.16

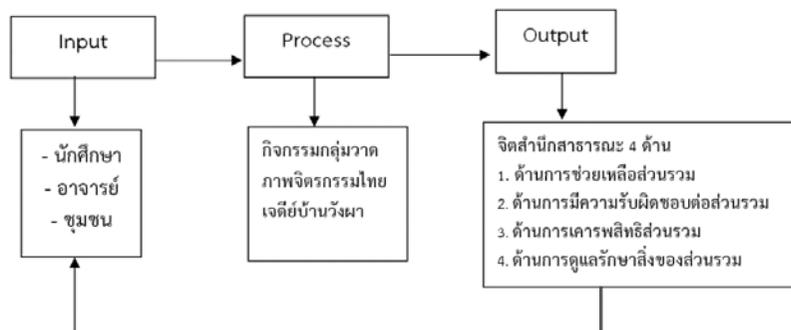
หมายเหตุ : N แทนจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง, M แทนค่าเฉลี่ย, S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตสาธารณะของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จากการประเมินตนเอง ประเมินโดยอาจารย์และประเมินโดยเพื่อน มีหัวข้อการประเมิน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ คะแนนรวม 100 คะแนน มีผู้ประเมิน 3 กลุ่มมีคะแนนประเมินรวม 300 คะแนน ผลการเปรียบเทียบคะแนนนักศึกษากลุ่มเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยหลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเท่ากับ 255.60 สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเท่ากับ 150.65 มีค่าเฉลี่ยคะแนนความก้าวหน้าของพฤติกรรมอยู่ที่ 104.95

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา เป็นรูปแบบกิจกรรมผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้สามารถนำไปออกแบบเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาได้อย่างยืดหยุ่นและลงตัว เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา ซึ่งใช้ระยะเวลาในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ในการลงพื้นที่ทำงานจิตอาสา วาดจิตรกรรมฝาผนัง แนวคิดเกี่ยวกับการนำกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังมาพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา สอดคล้องกับประเด็นการนำศิลปะไปสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาชุมชน สิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของคนในชุมชนตามแนวคิด ของอภิชาติ พลประเสริฐ (2559) ประติมา อินทุบุรณตรีตระกูล ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์และชนบพร แสงวงนิช (2560) การจัดกิจกรรมตามกระบวนการ PDCA มีองค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรม 3 องค์ประกอบ คือ การจัดสิ่งแวดล้อมตามเงื่อนไข การวางแผนดำเนินงานที่ยืดหยุ่น และการเตรียมพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทางของโคลเบอร์ก (กรมวิชาการ, 2541 อ้างถึงใน วิทย์พัฒนาทสีหา, 2551) ซึ่งเป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามลักษณะธรรมชาติของการพัฒนาด้านการรู้จัก และสติปัญญา ซึ่งนำแนวคิดทฤษฎีขั้นการพัฒนาการการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ระดับที่ 3 มาใช้กับกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง เนื่องจากเป็นระดับที่ประกอบด้วยพิจารณาในการตัดสินใจภายใต้หลักการค่านิยมสากลที่เป็นที่ยอมรับ การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและประพฤติตนให้สอดคล้องกับค่านิยมทางศีลธรรม และจากองค์ประกอบของจิตสาธารณะตามแนวคิดของ ชาย โพธิสิตา (2540) บุญทัน ภูบาล (2549) และยุทธนา วรณปิติ (2542) ประกอบกับการสัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะและวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้กำหนดเป็นตัวแปรตามด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการช่วยเหลือส่วนรวม 2) ด้านการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 3) ด้านการเคารพสิทธิส่วนรวม 4) ด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวมเกิดเป็นกระบวนการในการพัฒนานักศึกษาให้มีจิตสาธารณะผ่านกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง สามารถนำเสนอกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษาได้ตามแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา

2. คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษา สาขาวิชาศิลปศึกษา หลังเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนังจากการประเมินจิตสาธารณะ พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศึกษา มีตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ คือ กระบวนการกลุ่ม การทำงานร่วมกันภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยนำศักยภาพความรู้ความสามารถ ทักษะทางศิลปะมาใช้ในการทำกิจกรรมกลุ่มจิตอาสา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมด้านจิตสำนึกสาธารณะ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือส่วนรวม ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านการเคารพสิทธิส่วนรวม และด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนรวม สอดคล้องกับที่วิภาวดี เกียรติอัมมาลัย (2542) ได้อธิบายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มคือ เทคนิคและวิธีการที่ใช้สำหรับรวมตัวบุคคลเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน สมาชิกทุกคนจะเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านการวิเคราะห์ ทักษะด้านการตัดสินใจ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะทางการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น ทำให้สมาชิกเกิดการปรับตัว และสามารถดำรงอยู่ในสังคมร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งการที่กิจกรรมจะประสบผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมการวาดภาพจิตรกรรมไทยฝาผนัง มีความเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาเนื่องจากนักศึกษาได้นำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ในชีวิตจริง ได้ทำงานเป็นกลุ่มเกิดความสามัคคี และร่วมแรงร่วมใจกันทำงานร่วมกับอาจารย์และเพื่อน ทั้งนี้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษาได้นำความรู้วิชาศิลปะไทยและวิชาจิตกรรมมาปรับใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนอย่างเหมาะสม การทำงานร่วมกับเพื่อนได้เรียนรู้การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ได้เรียนรู้ความอดทนเสียสละเพื่อส่วนรวม รวมทั้งความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับหมาย ร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เกิดความสามัคคี ยอมรับในข้อบกพร่องและแก้ไขงานให้ได้ตามที่ได้วางแผนร่วมกันไว้ เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน ดังที่วินัส ภักดีนรา (2564) สรุปไว้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขและป้องกันพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

ดังนั้น นอกจากกระบวนการกลุ่มที่เป็นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ส่งผลช่วยเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาให้สูงขึ้นแล้ว การนำเอาความสามารถและความถนัดทางวิชาศิลปศึกษาของนักศึกษามาใช้เป็นกิจกรรมนั้นคือ การวาดภาพจิตรกรรมฝาผนังยังช่วยพัฒนาทักษะด้านศิลปะให้กับนักศึกษาควบคู่ไปกับการเรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นทีม และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นคือการตระหนักถึงคุณค่าของการช่วยเหลือสังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา เกิดจิตสาธารณะขึ้นภายในบุคคลอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับสมรรถนะวิชาชีพครูที่ต้องการเน้น เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้พัฒนาทักษะด้านจิตอาสาให้เหมาะสมกับการเป็นครูศิลปะมีอาชีพให้มากที่สุด

1.2 การทำกิจกรรมควรเพิ่มเวลาในการอบรมเตรียมความพร้อมด้านทักษะการวาดภาพให้เหมาะสมกับกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมที่ออกแบบไว้ เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามกำหนดเวลาและสำเร็จตามวัตถุประสงค์

1.3 ควรประสานงานและทำความเข้าใจกับชุมชนก่อนเข้าทำกิจกรรม เพื่อจะได้วิเคราะห์สิ่งที่ชุมชนต้องการนำมาวางแผนการดำเนินงาน และให้ชุมชนมีส่วนช่วยเหลือในกิจกรรมตลอดจนการสร้างจิตสาธารณะให้กับนักศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมที่สามารถนำไปปรับใช้กับนักเรียนในโรงเรียน เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะนักเรียน

2.2 ควรต่อยอดงานวิจัยโดยใช้ทักษะการเรียนรู้ทางศิลปะด้านอื่น ๆ หรือนำไปใช้ในรายวิชาอื่นนอกจากจิตรกรรมไทยและศิลปะไทย โดยใช้กิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมจิตสาธารณะ เพื่อให้นักศึกษาได้นำไปใช้พัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2565, 31 มีนาคม). *มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565*.

<https://www.mhesi.go.th/index.php/en/all-legal/76-ministerial-regulation/7213-2565-5.html>

ชาย โพธิ์สีดา. (2540). *รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษากรณี*

กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ.(2561). *มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นระยะ 20 ปี*

(พ.ศ.2560 – 2579). <https://ru.ac.th/th/wp-content/uploads/2019/10/strategic20year.pdf>

บุญทัน ภูบาล. (2549). *การใช้ชีวิตทัศนละครุ่นจัดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้น*

ประถมศึกษาปีที่2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประติมา ธัญบุรณ์ตระกูลปณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์และชนบพร แสงวงษ์. (2560). *ศิลปะศึกษากับการใช้สถานที่*

เป็นฐานเพื่อส่งเสริมการเห็นคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ,10(3), 2732- 2745.

วรรษชา เฉลิมชัย, อุมาภรณ์ สุขารมย์, ภูริเดช พาหุยุทธ์ และศรีสมร สุริยศดิน. (2563). *ผลของกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์*

ต่อการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมของคณะกรรมการสภานักเรียน. วารสารรัชต์ภาคย์,14(37), 188 – 203

วิทย์พัฒน์ สิทา. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัย*

มหาสารคาม.[วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุขบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิภาวดี เกียรติอัญมณีย์. (2542). *เปรียบเทียบผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม ตามแนวทฤษฎีของ*

โรเจอร์และกิจกรรมกลุ่มที่มีต่ออัตมโนทัศน์ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วินัส ภัคศิรินทร์า. (2564). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 15(1), 8 - 19*

สุนีย์ นิมกลาง และประยุทธ ไทยธานี. (2565). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถแห่งตนที่มีต่อ

จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.วารสารราชพฤกษ์, 20(2),179-191.

ยุทธนา วรณปิติ.(2542).*สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม.กรุงเทพฯ: มูลนิธิ*

การเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.

อภิชาติ พลประเสริฐ. (2559). *ศิลปะเพื่อชุมชน Art For Community. วารสารครุศาสตร์,44(4),404-416.*